

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/172

KARAR NO : 1984/486

ÖZET : Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine girmekle beraber, sıkıyönetim komutanının 1402 sayılı Yasa'nın 13/3-son.maddesi uyarınca Adli Yargı yerinde bakılmasına gerek gördüğü davaların bu yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : İbrahim Tukaş-Ahmet Öztürk

O L A Y :1)4.8.1979 günü, sol görüşlü olan sanıklar Doğan Akbay, Zeki Özbay ve Atilla Şenyerin diğer yedi arkadaşları ile birlikte grup halinde "Dev-Genç ve Devrimce sol" amblemlerini taşıyan bildirileri dağıtmak üzere sağ görüşlü kişilerin oturduğu ve sanıklardan Tayyar Kuru'nun çalıştırmakta olduğu kahvehane önüne gittikleri, sanık Tayyar Kuru'nun kahvehanesinin basılacağı korkusu ile ruhsatsız tabancasını bildiri dağıtmak üzere gelen sanıkların üzerine doğrultarak yaralamak maksadıyla ateş ettiği, diğer sanıkların da bu ateşe karşılık verdikleri, bu esnada orada bulunan mağdur Sabahattin Ceylan hayatı tehlike doğuracak biçimde yaralandığı, iddiaları ile Kocaeli C.Savcılığı'nca sanıklar Doğan Akbay, Zeki Özbay, Atilla Şenyer'in eylemlerine uyan TCY'nın 448., 62., 463., değişik 264/7., 6136 sayılı Yasa'nın değişik 13., maddeleri, sanık Tayyar Kuru'nun TCY'nın 456., 62., 457/1., 264/7., 36., 40., 6136 sayılı Yasa'nın değişik 13. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

2) Sol görüşlü olan sanıklar İbrahim Tukaş, Orhan Dönmez ve Ahmet Öztürk'ün daha önce haklarında 13.8.1979 tarihli iddianame ile dava açılan diğer sanıklar Doğan Akbay, Zeki Özbay ve Atilla Şenyer ve henüz hüviyetleri tesbit edilemeyen diğer beş arkadaşı ile birlikte 4.8.1979 günü "Dev-Genç ve Devrimci sol" amblemlerini taşıyan bildirileri dağıttıkları sırada yukarıdaki olayda belirtilen çatışmaya girdikleri, öteki sanıklarla birlikte kahvehaneye doğru rasgele ateş açtıkları iddiaları ile eylemlerine uyan TCY'nın 448., 62., 463., 40., 264/7. ve 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle haklarında ek iddianameyle kamu davası açılmıştır.

3) Aynı olay nedeniyle yakalanamayan sanıklar İskender Çakıllı, Mustafa Şerit, ve Ömer Şişman hakkında Kocaeli C.Savcılığı'nın 6.3.1980 günlü, 1979/2439 sayılı ek iddianamesi ile aynı maddelerle cezalandırılmaları istemiyle kamu davası açılmıştır.

Koçaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 24.11.1980 günü, 1979/274 esas, 1980/359 karar sayı ile; olayın oluş şekline göre 1402 sayılı Yasa'nın 13., ve 15. maddeleri uyarınca mahkemenin görevsizliğine, dosyanın Gölcük Sıkıyönetim Mahkemesine gönderilmesine veya

mahkemelerinde davanın görülüp karara bağlanmasının düşünülmesi halinde de iadesi için Sıkıyönetim Komutan yardımcılığına gönderilmek üzere C.Savcılığına tevdiine karar vermiştir.

Dosya Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 20.12.1980 günlü,1980/588 sayılı yazısı ile Kocaeli Ağır Ceza Mahkemesine iade edilmiş ve anılan mahkemenin esasına kaydedilerek yargılama sürdürülmüştür.

Kocaeli 2.Ağır Ceza Mahkemesi,26.1.1983 günü,1980/189 esas,1983/1 karar sayı ile;sanıklardan Tayyar Kuru'nun TCY'nın 448.,6136 sayılı Yasa'nın 13/1.maddeleri,sanık Ahmet Öztürk ve Sanık İbrahim Tukuş'un 6136 sayılı Yasa'nın 13.maddeleri ile cezalandırılmalarına,diğer atılı suçlardan beraatlerine,bunlar dışında kalan sanıklar Doğan Akbay,Zeki Özbay,Atilla Şenyer,Orhan Dönmez,Mustafa Şerit,İskender Çakıllı ve Ömer Şişman'ın beraatlerine karar vermiştir.

Sanıklar İbrahim Tukuş ve Ahmet Öztürk'ün temyiz istemi üzerine konuyu inceleyen Yargıtay 8.Ceza Dairesi; 13.12.1983 günü,1983/2532-2847 sayı ile; CMUY'nın 343.maddesi gereğince 24.11.1980 günlü,274/359 sayılı görevsizlik kararı merciince ortadan kaldırılmadan,sıkıyönetim komutanlığının iade yazısı üzerine duruşmaya devamla hüküm kurulmasını yasaya aykırı bularak hükmün yalnızca bu yönden ve adı geçenlere hasren bozulmasına karar vermiştir.

Kocaeli 2.Ağır Ceza Mahkemesi,Dava dosyasını sanıklar İbrahim Tukuş ve Ahmet Öztürk bakımından tekrar esasa kaydederek,22.2.1984 günü,esas 1983/152,karar 1984/19 sayı ile;

Sanıklar İbrahim Tukuş ve Ahmet Öztürk hakkında daha önce 1402 sayılı Yasa'nın 13., ve 15.maddeleri uyarınca görevsizliğe,dosyanın Donanma Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiş,ise de,anılan mahkemece görevsizlik kararı verilmeden dosyanın iade edildiği,mahkemelerince daha önce verilen görevsizlik kararı merciince ortadan kaldırılmadan yargılamaya devam olunamayacağı gerekçeleri ile CMUY'nın 253.maddesi uyarınca muhakemenin durmasına karar vererek dosyayı tekrar Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'ne göndermiştir.

Gölcük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi,25.7.1984 günü,1984/75-51 sayı ile;(tüm sanıklar yönünden davayı esasa kaydederek)sanıklar İbrahim Tukuş ve Ahmet Öztürk bakımından görevsizliğine,diğer sanıklar yönünden bir karar ittihazına yer olmadığına,ancak yazılı emir yolu ile hükmün Yargıtay incelemesine tabi tutulmasının temini bakımından Askeri Savcılığa müzekkere yazılmasına karar vermiştir.

Dosya Gölcük Doğanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 31.10.

1984 gün,1984/1098 İda. sayılı yazısı ekinde olumsuz görev uyuşmazlığının çözümlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, A.Mazhar Akman, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Ergun Argon ve Yavuz T. Özgen'in katılmaları ile yaptığı 10.12.1984 günlü toplantıda, Geçici raportör Hakim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Önder Ayhan'ın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Atılı suçlar, tüm yurttta 12.9.1980 günü ilan edilen sıkıyönetimden üç aydan daha önceki bir tarihte 4.8.1979'da Kocaelinde işlenmiştir.

Ancak işin özünü incelemeye geçmeden önce yönetime ilişkin bir hususun belirtilmesi gerekir.

Yukarıdan beri görüldüğü üzere, Kocaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 24.11.1980 günlü, 1979/274 esas, 1980/359 karar sayılı görevsizlik kararı üzerine, dosya kendisine gönderilen Gölcük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı 20.12.1980 günlü, 1980/388 sayılı yazı ile Kocaeli Ağır Ceza Mahkemesine geri göndermiştir. Kocaeli Ağır Ceza Mahkemesi daha önce verdiği görevsizlik kararını kendisi kaldırma yetkisine sahip olmadığı halde yeniden davayı esasına kaydederek yargılamayı sürdürmüş, 26.1.1983 günü, 1980/189 esas, 1983/1 karar sayı ile sanıklardan Tayyar Kuru, İbrahim Tukuş ve Ahmet Öztürk'ün bir kısım suçlardan cezalandırılmalarına bir kısım suçlardan beraatlerine, diğer sanıkların ise tüm suçlardan beraatlerine karar vermiştir.

Sanıklar İbrahim Tukuş ve Ahmet Öztürk'ün temyiz istemesi üzerine konuyu inceleyen Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 13.12.1983 günü, 1983/2532-2847 sayı ile; CMUY'nın 343. maddesi uyarınca Kocaeli Ağır Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararı merciince ortadan kaldırılmadıkça, sıkıyönetim komutanlığının iade yazısı üzerine duruşmaya devam etmiş olmasını yasaya aykırı görerek hükmün yalnızca bu noktadan ve adı geçenler yönünden bazılmasına karar vermiştir.

Kocaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi, dava dosyasını yalnızca İbrahim Tukuş ve Ahmet Öztürk bakımından esasına kaydederek 22.2.1984 günü, esas 1983/152, karar 1984/19 sayı ile sanıklar hakkında daha önce 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddeleri uyarınca görevsizlik kararı verilerek dosyanın Donanma Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'ne gönderildiği ancak görevsizlik kararı verilmeden iade edildiği, verilen görevsizlik kararı merciince kaldırılmadan yargılamaya devam edilemeyeceği gerekçesiyle CMUY'nın 253. maddesi uyarınca muhakemenin durmasına karar vererek dosyayı tekrar Donanma ve Sıkıyönetim Ko-

mutanlığı Askeri Mahkemesine göndermiştir.

Bu arada, sanık Tayyar Kuru hakkındaki cezanın infazının durdurulması yolunda CMUY'nın 402. maddesi uyarınca Kocaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne yapılan talebi incelemek üzere anılan mahkeme tekrar dosyayı istemiş ve bir müteferrik kararla incelediği talep sonucunda hükmün temyiz yoluna başvurmayan sanıklar ile Tayyar Kuru yönünden kesinleştiği belirtilerek talep reddedilmiştir.

Bu durumda Kocaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi ile Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararları arasında yalnızca sanıklar İbrahim Tukuş ve Ahmet Öztürk yönünden olumsuz görev uyumsuzluğu oluşmuştur.

Özün incelenmesine gelince;

Olay, sol görüşlü olan sanıkların "Dev-Genç ve Devrimci Sol" amblemlerini taşıyan bildirimleri dağıtmak üzere sağ görüşlü kişilerin oturduğu Tayyar Kuru'nun kahvesi önüne geldikleri sırada, görüş ayrılığı nedeniyle sağ görüşlü kişilerle çatışmaya girmeleri ve bu sırada 14 yaşında bir çocuğun yaralanmasına neden olmalarından ibarettir.

Atılı suçların ideolojik görüş ayrılığından kaynaklanması nedeniyle sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu kuşkusuzdur.

Ayrıca, incelenen dosya içeriğinde yer alan anlatım ve belgeler de bu görüşü doğrulamaktadır. Şöyleki; dosyada yer alan Kocaeli Emniyet Müdürlüğüne ait fezleke D.D.3/3 ve olay zabıt varakasından D.D.3/1 "Yenidoğan faşistlere mezar olacak" diye sloganlar atarak oralarda bulunan kahvelere bildiri dağıtan grubun, sağ görüşlü sanıklı Tayyar Kuru'nun kahvesine yaklaştıkları sırada bu kişinin kahvesinin basılacağı korkusu ile ateş etmesi, bunu gören sanıkların da karşılık vermesi biçiminde olayın oluştuğu, sanıklardan Doğan Akbay, Zeki Özbay, ve Atilla Şenyer'in bu işi Dev-Genç hesabına yaptıklarının anlatımları ile belirlendiği, ayrıca D.D.95/de bulunan ve sanık İbrahim Tukuş'un Bartın Özel Tıp Askeri Cezaevinde bulunduğunu gösteren Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığının 17.4.1984 günlü, duruşma zaptı gözönüne alınarak, adı geçen sanığın hangi suçtan söz konusu cezaevinde bulunduğu bildirilmesine ilişkin olarak yazılan 5.11.1984 günlü, 1984/172 sayılı müzekkeremize gelen Donanma Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 14.11.1984 günlü, 1984/1098 sayılı cevap yazısı ve ekinde sanık hakkında Askeri Savcılıkça silahlı çete oluşturmak, bu çeteye girmek suçlarından yapılan soruşturma sonunda açılan davada Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce 5 sene müddetle ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, Dev Sol adlı gizli örgüte girmek suçundan anılan cezaevinde hükümlü bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, atılı suçların 1402 sayılı Yasa'nın 13/a. maddesinde öngörülen sürenin dışında işlenmesine karşın, 13/b. maddesindeki bağlantı koşulunun el konulmaktan öte

sonuçlandırılmış bir dava ile gerçekleşmiş olduğu açıkça ortadadır.

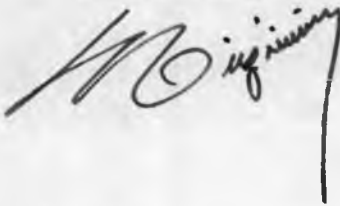
Böyle olunca,davanın sıkıyönetim askeri mahkemeninin görevine gireceği kuşkusuz ise de,Donanma ve Gölçük Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 20.12.1980 günlü,1980/588 sayılı yazısı ile 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin 3 fıkrasında yer alan ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren bir davayı gerekli gördüğü takdirde Adli Yargı yerine gönderme konusunda sıkıyönetim komutanına tanınan yetkiyi kullandığı belirlenmiş olduğundan,davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle Kocaeli 2.Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

S O N U Ç :Anlaşmazlığın,niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine,bu nedenle Kocaeli 2.Ağır Ceza Mahkemesi'nin 24.11.1980 günlü,esas 1979/274, karar 1980/359 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına,10.12.1984 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

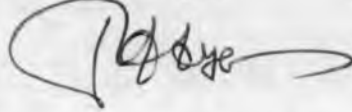
Başkan

Servet Tüzün

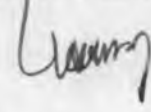
Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

A.Mazhar Akman

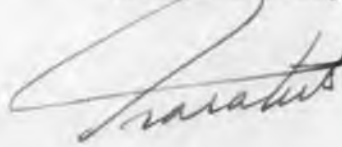
Üye

Mustafa Aksoy

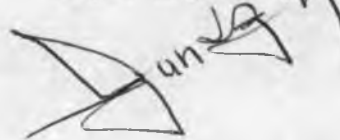
Üye

Necati Karakiş

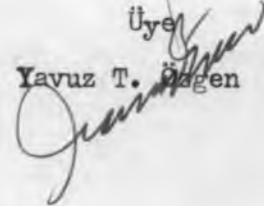
Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz T. Ögen

G/T.

Bu kararın kesinleştiğinde
ya da uygun gördüğünde
Başkan

